Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 29. oktobrī[1]

Lieta C-389/19 P

Eiropas Komisija
pret

Zviedrijas Karalisti

Apelācija – Regula (EK) Nr. 1907/2006 (*REACH* regula) – 56., 58. un 60. pants – Licencēšana – Vielas, kas rada ļoti lielas bažas – Komisijas lēmums, ar kuru piešķirta licence svina sulfohromāta dzeltenā un svina hromāta, molibdāta un sulfāta sarkanā izmantošanai – Piemērotu alternatīvu neesamības izvērtējums – Prasība atcelt tiesību aktu – Seku atstāšana spēkā

I. Ievads

1. Ar šo apelācijas sūdzību Eiropas Komisija lūdz Eiropas Savienības Tiesu atcelt 2019. gada 7. marta spriedumu Zviedrija/Komisija (T-837/16, EU:T:2019:144; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru Vispārējā tiesa atcēla Komisijas Īstenošanas lēmumu C(2016) 5644 *final* (2016. gada 7. septembris), ar kuru tiek piešķirta licence dažiem svina sulfohromāta dzeltenā un svina hromāta, molibdāta un sulfāta sarkanā izmantošanas veidiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (turpmāk tekstā – "attiecīgais lēmums"), un noraidīja Komisijas lūgumu atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz brīdim, kad tas tiks aizstāts ar jaunu lēmumu.

2. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK[2] (turpmāk tekstā – "*REACH* regula"), nosaka licencēšanas režīmu vielām, kas rada ļoti lielas bažas saistībā ar radīto risku cilvēku veselībai un apkārtējai videi. Vispārīgi saskaņā ar šo režīmu gadījumā, ja viela ir iekļauta minētās regulas XIV pielikumā, to pēc konkrēta datuma nedrīkst laist tirgū vai lietot, izņemot, ja Komisija ir piešķīrusi īpašu licenci.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 OV 2006, L 396, 1. lpp.

3. Attiecīgi šī lieta sniedz Tiesai iespēju pirmoreiz spriest par nosacījumiem, ar kuriem Komisija, pamatojoties uz *REACH* regulas 60. pantu, var piešķirt licenci šīs regulas XIV pielikumā iekļautai vielai, kas rada ļoti lielas bažas [3]. Galvenais jautājums šajā lietā ir par Komisijas veikto izvērtējumu par piemērotu alternatīvu neesamību, kas ir viens no galvenajiem priekšnosacījumiem licences piešķiršanai saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. Ja Tiesa nospriedīs atcelt attiecīgo lēmumu, radīsies jauns jautājums par to, vai lēmuma sekas ir jāatstāj spēkā līdz brīdim, kamēr Komisija pieņem jaunu lēmumu, ņemot vērā pārejas noteikumus *REACH* regulas 56. un 58. pantā.

II. Atbilstošās tiesību normas

4. *REACH* regulas VII sadaļas "Licencēšana" 1. nodaļa ir veltīta "Licencēšanas prasībai" un 2. nodaļa – "Licenču piešķiršanai". 1. nodaļā tostarp ir iekļauts 56. un 58. pants. 2. nodaļā tostarp ir iekļauts 60. pants.

5. *REACH* regulas 56. pantā "Vispārēji noteikumi" ir noteikts:

"1. Ražotājs, importētājs vai pakārtots lietotājs nelaiž tirgū vielu lietošanai vai nelieto to pats, ja tā ir iekļauta XIV pielikumā – ja vien:

a) vielas vai vielas maisījumā lietošanas veids(-i) vai vielas iekļaušana izstrādājumā, kā dēļ vielu laiž tirgū vai kā dēļ viņš pats lieto vielu, ir licencēta saskaņā ar 60. līdz 64. pantu; vai

[..]

d) ir pienācis 58. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) [punktā] minētais datums, un viņš ir iesniedzis pieteikumu 18 mēnešus pirms šā datuma, taču lēmums par licencēšanas pieteikumu vēl nav pieņemts; [..]

[..]."

6. *REACH* regulas 58. pantā "Vielu iekļaušana XIV pielikumā" ir paredzēts:

"1. Pieņemot lēmumu par 57. pantā minēto vielu iekļaušanu XIV pielikumā, lēmumu pieņem saskaņā ar 133. panta 4. punktā paredzēto procedūru. Attiecībā uz katru vielu lēmumā precizē:

[..]

c) pārejas pasākumus:

   i) datumu(-us), no kura(-iem) ir aizliegts vielu laist tirgū un lietot, ja vien nav piešķirta licence (turpmāk – "rieta datums"), kuru nosakot vajadzības gadījumā būtu jāņem vērā attiecīgam lietošanas veidam norādītais ražošanas cikls;

   ii) datumu vai datumus vismaz 18 mēnešus pirms rieta datuma(-iem), kad jāsaņem pieteikums, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas turpināt vielas lietošanu vai laišanu tirgū konkrētiem lietošanas veidiem pēc rieta datuma(-iem); turpinātos lietošanas veidus atļauj pēc rieta datuma, kamēr pieņem lēmumu par licencēšanas pieteikumu;

3 Tiesā izskatīšanā ir vēl viena lieta, kas raisa līdzīgus, tomēr ne identiskus jautājumus, konkrēti – saistībā ar Komisijas alternatīvu analīzi Komisijas noraidījuma veikt iekšēju pārskatīšanu lēmumam par licences piešķiršanu kontekstā: skat. *ClientEarth*/Komisija, C-458/19 P (skat. šo secinājumu 92. un 93. punktu). Lieta, kas saistīta ar Komisijas noraidījumu veikt iekšēju pārskatīšanu šim lēmumam, ir izskatīšanā arī Vispārējā tiesā: skat. *ClientEarth* u.c./Komisija, T-436/17.

[..].”

7. *REACH* regulas 60. panta “Licenču piešķiršana” 4. un 5. punktā ir paredzēts:

“4. Ja licenci nevar piešķirt saskaņā ar 2. punktu vai 3. punktā minētajām vielām, licenci var piešķirt tikai tad, ja pierāda, ka vielas lietošanas veida sociālās un ekonomiskās priekšrocības ir lielākas par tās radīto risku cilvēku veselībai vai apkārtējai videi un ka nav piemērotas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas. Tādu lēmumu pieņem, ņemot vērā 64. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktā minētās Riska novērtēšanas komitejas un Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejas atzinumus, pēc tam, kad apsvērti visi šādi aspekti:

a) vielas lietošanas veidu radītais risks, tostarp ierosināto riska pārvaldības pasākumu atbilstība un efektivitāte;

b) pieteikuma iesniedzēja vai citu ieinteresēto personu pierādītas sociālās un ekonomiskās priekšrocības, ko dod vielas lietošanas veids, un sociālās un ekonomiskās sekas, ko rada atteikums licencēt vielu;

c) alternatīvu analīze, ko iesniedz pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar 62. panta 4. punkta e) apakšpunktu, vai jebkāds aizstāšanas plāns, ko iesniedz pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar 62. panta 4. punkta f) apakšpunktu, un jebkuras trešās personas iesniegums, ko iesniedz saskaņā ar 64. panta 2. punktu;

d) pieejamā informācija par jebkuras citas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas radītiem riskiem cilvēku veselībai vai videi.

5. Apsverot to, vai ir pieejamas piemērotas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas, Komisijai jāņem vērā visi attiecīgie aspekti, tostarp:

a) tas, vai pāreja uz alternatīvām vielām samazinātu risku cilvēka veselībai un videi, ņemot vērā riska pārvaldības pasākumu atbilstību un efektivitāti;

b) alternatīvu tehniskā un ekonomiskā iespējamība [pieteikuma iesniedzējam].”

III. Tiesvedības priekšvēsture

8. Tiesvedības priekšvēsturi, ņemot vērā pārsūdzētā sprieduma 1.–30. punktu, konkrētās lietas kontekstā var apkopot atbilstoši turpmāk norādītajam. Ir jānorāda vairāki iepriekšēji apsvērumi par *REACH* regulu un licencēšanas režīmu (A iedaļa) un tad jāpievēršas notikumiem, kuru rezultātā ierosināta tiesvedība Vispārējā tiesā (B iedaļa).

A. REACH regula un licencēšanas režīms

9. *REACH* regula ir galvenais ķimikāliju tiesiskais regulējums ES. Tiesa ir atzinusi, ka *REACH* regulas mērķis saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu ir nodrošināt augsta līmeņa cilvēku veselības aizsardzību un vides aizsardzību, ieskaitot alternatīvu metožu attīstību vielu bīstamības novērtēšanai, kā arī vielu brīvu apriti iekšējā tirgū, reizē veicinot konkurenci un inovācijas [4].

4 Skat., piemēram, spriedumu, 2017. gada 15. marts, *Polynt/ECHA* (C-323/15 P, EU:C:2017:207, 20. punkts).

10. It īpaši, kā tas ir noteikts *REACH* regulas 69. un 70. apsvērumā, saskaņā ar šo regulu ļoti lielas bažas izraisošām vielām ir jāpievērš īpaša uzmanība. Šādām vielām tiek piemērots *REACH* regulas VII sadaļā noteiktais licencēšanas režīms. Regulas 55. pantā noteikts, ka šī režīma mērķis ir "nodrošināt labu iekšējā tirgus darbību, reizē nodrošinot to, ka pienācīgi kontrolē risku, ko rada vielas, kas rada ļoti lielas bažas, un šīs vielas pakāpeniski aizvieto ar piemērotām alternatīvām vielām vai tehnoloģijām, ja to darīt ir pamatoti no ekonomikas un tehnoloģiju viedokļa"[5].

11. Licencēšanas režīms sastāv no trim posmiem[6]. Pirmais posms ir vielu, kas rada ļoti lielas bažas, apzināšanas process, pamatojoties uz *REACH* regulas 57. pantā minētajiem kritērijiem. Otrais posms ir šo vielu iekļaušana to vielu sarakstā, uz kurām attiecas licencēšana, kas veido šīs regulas XIV pielikumu. Trešais posms, kurā atrodas arī konkrētā lieta, attiecas uz procedūru, kuras rezultātā attiecīgajā gadījumā vielai, kas rada ļoti lielas bažas, tiek piešķirta licence[7].

12. Tā rezultātā, kā tas norādīts *REACH* regulas 56. un 58. pantā, ražotāji, importētāji vai pakārtotie lietotāji pēc noteikta datuma ("rieta datuma") nedrīkst laist tirgū vai lietot XIV pielikumā iekļautās vielas, kas rada ļoti lielas bažas, izņemot, ja ir piešķirta licence vai ja ir piemērojami citi izņēmumi, piemēram, gadījumā, ja licencēšanas pieteikums ir iesniegts konkrētajai vielai noteiktajā pieteikuma iesniegšanas termiņā, tomēr Komisija lēmumu vēl nav pieņēmusi[8].

13. Ražotāji un importētāji var iesniegt licencēšanas pieteikumus vielas laišanai tirgū, vielas pašu lietošanai un vielas lietošanai, ko veic pakārtotie lietotāji[9]. Pieteikumus iesniedz Eiropas Ķimikāliju aģentūrai (*ECHA*)[10], kas šajā regulā ir noteikta kā iestāde, kura palīdz administrēt regulas noteikumu ieviešanu, tomēr lēmumu pieņem Komisija[11]. Lēmumos par licencēšanas pieteikumu citastarp norāda lietošanas veidu(-us), licences pārskatīšanas termiņu un licences piešķiršanas nosacījumus[12].

14. Svarīgi norādīt, ka *REACH* regulas 60. pants paredz divus iespējamus ceļus, kādos Komisija var piešķirt licenci: pirmkārt, pienācīgas kontroles ceļš, kurš paredzēts *REACH* regulas 60. panta 2. punktā un atbilstoši kuram ar vielas lietošanu saistītais risks tiek pienācīgi kontrolēts, un, otrkārt, *REACH* regulas 60. panta 4. punktā paredzētais sociāli ekonomiskais ceļš, kurš ir skarts arī konkrētajā lietā un kura piemērošanai nepieciešams, lai vienlaikus būtu izpildīti divi kumulatīvi kritēriji, proti, i) vielas lietošanas veida sociālās un ekonomiskās priekšrocības ir lielākas par tās radīto risku cilvēku veselībai vai apkārtējai videi, un ii) nav piemērotas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas[13].

15. *REACH* regulas 60. panta 4. punktā norādīts, ka Komisija lēmumu pieņem pēc vairāku aspektu apsvēršanas – citastarp arī pieteikuma iesniedzēja iesniegto alternatīvu analīzes[14], kā arī procedūras laikā iesniegto trešo personu iesniegumu apsvēršanas – papildus Riska novērtēšanas komitejas un Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejas atzinumiem. *REACH* regulas 60. panta 5. punktā tālāk precizēts, ka, apsverot to, vai ir pieejamas piemērotas alternatīvas, Komisijai jāņem vērā visi attiecīgie aspekti, tostarp, pirmkārt, vai pāreja uz alternatīvām vielām samazinātu risku cilvēka veselībai un videi un, otrkārt, alternatīvu tehniskā un ekonomiskā iespējamība.

5 Skat., piemēram, spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, *PPG* un *SNF/ECHA* (C-650/15 P, EU:C:2017:802, 55. punkts).

6 Plašāku iztirzājumu skat., piemēram, Herbatschek, N. et al., "The REACH Programmes and Procedures", no: Bergkamp, L. (red.), *The European Union REACH Regulation for Chemicals: Law and Practice*, Oxford University Press, 2013, 83.–170. lpp., 133.–146. lpp.

7 Skat., piemēram, spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, *PPG* un *SNF/ECHA* (C-650/15 P, EU:C:2017:802, 56. punkts).

8 Skat. *REACH* regulas 56. panta 1. punkta a) un d) apakšpunktu un 58. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktu.

9 Skat. *REACH* regulas 56. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 2. punktu, kā arī 62. panta 2. un 3. punktu.

10 Skat. *REACH* regulas 62. panta 1. punktu.

11 Skat. *REACH* regulas 60. panta 1. punktu.

12 Skat. *REACH* regulas 60. panta 8. un 9. punktu un 61. pantu, kā arī 72. apsvērumu.

13 Skat. arī *REACH* regulas 22. un 69. apsvērumu.

14 Saskaņā ar *REACH* regulas 62. panta 4. punkta e) apakšpunktu pieteikumā par licences saņemšanu citastarp ir jāiekļauj arī alternatīvu analīze, apsverot to radīto risku un aizstāšanas tehnisko un ekonomisko pamatojumu.

16. Šajā saistībā Komisija lēmumu pieņem atbilstoši *REACH* regulas 64. pantā noteiktajai procedūrai. Šī procedūra ietver sabiedrisko apspriešanu, kas regulēta minētās regulas 64. panta 2. punktā un kas piešķir trešām personām iespēju iesniegt informāciju par alternatīvām vielām vai tehnoloģijām. Saskaņā ar *REACH* regulas 64. panta 3. un 4. punktu Riska novērtēšanas komitejai (turpmāk – "RNK") un Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejai (turpmāk – "SEAK"), kas ir *ECHA* struktūrvienības, kuras ir izveidotas ar mērķi pildīt dažādus uzdevumus [15], ir jāsniedz atzinumi par būtiskiem pieteikuma aspektiem, SEAK gadījumā – tostarp arī par alternatīvu pieejamību. Saskaņā ar *REACH* regulas 64. panta 8. punktu Komisija sagatavo lēmuma projektu trīs mēnešu laikā pēc atzinumu saņemšanas un pieņem galīgo lēmumu saskaņā ar spēkā esošo komitejas procedūru [16].

B. Notikumi, kuru rezultātā tika sākta tiesvedība Vispārējā tiesā

17. Svina sulfohromāta dzeltenais (*C.I.* dzeltenais pigments 34) un svina hromāta, molibdāta un sulfāta sarkanais (*C.I.* sarkanais pigments 104) (kopā turpmāk tekstā – "attiecīgās vielas") ir vielas, kuru sastāvā ir svins un hroms VI. Ņemot vērā šo vielu izturību, krāsas skaidrību un spožumu, tās tiek izmantotas tostarp lakās un krāsās (piem., dzelzs un tērauda tiltiem un konstrukcijām), lai pildītu signalizēšanas funkcijas (piem., brīdinājuma signālos), kā arī dzeltenajos ceļa marķējumos.

18. Pamatojoties uz Regulu Nr. 125/2012 [17], attiecīgās vielas iekļautas *REACH* regulas XIV pielikumā to vielu sarakstā, kas rada ļoti lielas bažas, ņemot vērā to, ka šīs vielas ir kancerogēnas un cilvēka reproduktīvajai funkcijai toksiskas. Attiecīgi par šo vielu lietošanu un laišanu tirgū licence bija jāsaņem pēc 2015. gada 21. maija (rieta datums), bet pieteikuma iesniegšanas termiņš bija 2013. gada 21. novembris.

19. *DCC Maastricht BV* (turpmāk tekstā – "*DCC Maastricht*" vai "pieteikuma iesniedzējs") [18], kas piegādā attiecīgās vielas aptuveni 100 pakārtotajiem lietotājiem Savienībā, 2013. gada 19. novembrī iesniedza licencēšanas pieteikumu (turpmāk tekstā – "licencēšanas pieteikums"), lai laistu tirgū attiecīgās vielas, pieprasot licenci šādiem sešiem lietošanas veidiem, kas abām vielām ir identiski:

– pigmenta pulvera izplatīšana un tā maisījumi rūpnieciskā vidē krāsās uz šķīdinātāja bāzes, kas nav paredzētas patērētājiem izmantošanai (1. lietošanas veids);

– krāsu rūpnieciskā uzklāšana uz metāla virsmām (iekārtas, transportlīdzekļi, konstrukcijas, brīdinājuma zīmes, satiksmes infrastruktūra, slokšņu pārklāšana u.c.) (2. lietošanas veids);

– krāsu profesionālā uzklāšana (nav paredzēta patērētājiem izmantošanai) uz metāla virsmām (iekārtas, transportlīdzekļi, konstrukcijas, brīdinājuma zīmes, satiksmes infrastruktūra, slokšņu pārklāšana u.c.) vai izmantošana ceļu marķējumam (3. lietošanas veids);

– pigmenta pulvera izplatīšana un tā maisījumi rūpnieciskā vidē šķidros vai cietos premiksos, lai veiktu tādu plastmasas materiālu izstrādājumu vai plastificētu izstrādājumu krāsošanu, kas nav paredzēti patērētājiem izmantošanai (4. lietošanas veids);

– pigmentu saturošas krāsas cietu vai šķidru premiksu un sākotnējo savienojumu rūpnieciskā izmantošana, lai veiktu tādu plastmasas materiālu izstrādājumu vai plastificētu izstrādājumu krāsošanu, kas nav paredzēti patērētājiem izmantošanai (5. lietošanas veids); un

15 Skat. jo īpaši *REACH* regulas 76. panta 1. panta c) un d) apakšpunktu, kā arī 77. panta 3. punktu un 85. pantu.

16 Skat. arī *REACH* regulas 83. apsvērumu.

17 Skat. Komisijas Regulu (ES) Nr. 125/2012 (2012. gada 14. februāris), ar ko groza XIV pielikumu Regulā Nr. 1907/2006 (OV 2012, L 41, 1. lpp.), 6. un 7. apsvērums; pielikums, ieraksts Nr. 11 un 12.

18 Saskaņā ar pārsūdzētā sprieduma 5. punktā minēto *DCC Maastricht* ir vienīgais pārstāvis attiecīgo vielu ražotājam, kas neveic uzņēmējdarbību Savienībā (Kanādas ražotājs) *REACH* regulas 8. panta izpratnē, proti, *DCC Maastricht* pārstāv Kanādas ražotāju, reģistrējot šī ražotāja vielas saskaņā ar regulas noteikumiem.

– pigmentu saturošas krāsas cietu vai šķidru premiksu un sākotnējo savienojumu profesionāla izmantošana, lai veiktu termoplastiska ceļu marķējuma uzklāšanu (6. lietošanas veids).

20. Sabiedriskās apspriešanas laikā, kas veikta saskaņā ar *REACH* regulas 64. panta 2. punktu, attiecīgo vielu ražotāji, pakārtotie lietotāji, nozares organizācijas, dalībvalstis un nevalstiskās organizācijas sniedza savus viedokļus par licencēšanas pieteikumu. Pakārtotie lietotāji norādīja, ka alternatīvajām vielām nav tādu pašu priekšrocību un vairākumā gadījumu alternatīvās vielas ir dārgākas. Savukārt krāsu un pārklājumu ražošanas nozares pārstāvji norādīja, ka ir pieejamas drošākas un piemērotas alternatīvas vielas par saprātīgām izmaksām. *DCC Maastricht* uz to atbildēja, ka vairākiem uzņēmumiem attiecīgās vielas ir nepieciešamas specifisku produktu ražošanai, kuri paredzēti zināmai tā sauktajai "nišas" izmantošanai.

21. 2014. gada 11. decembrī RNK un SEAK pieņēma 12 konsolidētus atzinumus par abu attiecīgo vielu sešiem lietošanas veidiem. Atzinumā SEAK "apstiprināja, ka pieteikuma iesniedzējam *nav* piemērotu alternatīvu vielu, ņemot vērā to tehniskās un ekonomiskās īstenošanas iespējas".

22. 2015. gada 7. un 8. jūlijā, 2015. gada 22. un 23. septembrī, 2016. gada 3. un 4. februārī un 2016. gada 6. un 7. jūlijā licencēšanas pieteikums tika izskatīts uz *REACH* regulas 133. panta pamata izveidotās komitejas (turpmāk tekstā – "*REACH* komiteja") sēdēs. Divas dalībvalstis un Norvēģijas Karaliste tostarp norādīja, ka attiecīgās vielas netiek izmantotas dzeltenajos ceļa marķējumos un vienā no šīm dalībvalstīm šāds lietošanas veids tika aizliegts pirms 20 gadiem. *REACH* komiteja sniedza pozitīvu atzinumu par Komisijas lēmumprojektu; 23 dalībvalstis balsoja par, savukārt trīs dalībvalstis, tostarp arī Zviedrijas Karaliste, balsoja pret; divas dalībvalstis atturējās.

23. 2016. gada 7. septembrī Komisija pieņēma attiecīgo lēmumu. Ar šo lēmumu *DCC Maastricht*, pamatojoties uz *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, tika piešķirta licence attiecīgajām vielām sešiem licencēšanas pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem, ievērojot zināmus nosacījumus un ierobežojumus (turpmāk tekstā – "licence").

24. Attiecīgā lēmuma 8. un 9. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka, "ņemot vērā grūtības pilnībā konstatēt tehniski iespējamu alternatīvu nepieejamību attiecībā uz visiem minētajiem lietojuma veidiem", atļauja ir jāpārskata agrāk, nekā to ieteikusi SEAK. Minētā lēmuma 9. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka no jaunas informācijas apmaiņas starp dalībvalstīm izriet, ka attiecīgo pigmentu lietojums ceļu marķējuma nozarē noteiktās dalībvalstīs ir aizstāts vai aizliegts, bet citās tas tā nav. Tādējādi Komisija uzskata, ka ir piemēroti 1., 2., 4. un 5. lietošanas veidam divpadsmit gadu vietā noteikt septiņu gadu pārskatīšanas termiņu, kā arī 3. un 6. lietošanas veidam septiņu gadu vietā noteikt četru gadu pārskatīšanas termiņu.

25. Lēmuma 12. apsvērumā Komisija ir norādījusi:

"Ņemot vērā grūtības pilnībā konstatēt tehniski iespējamu alternatīvu attiecībā uz visiem lietojuma veidiem, uz ko attiecas pieteikums, nepieejamību, vēl ir jāprecizē atļautie lietojuma veidi saistībā ar [pigmentu] premiksu, krāsu un sākotnējo savienojumu, kas satur pigmentus, un tos saturošu preču tehniski prasītās veiktspējas īpašībām, kuras nodrošina abas vielas un kuras nevar iegūt, izmantojot citas piemērotas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas neatkarīgi no to rakstura. Tātad licence ir jāpakļauj nosacījumam, ka licences īpašnieks sniedz ziņojumu par alternatīvu piemērotību un pieejamību pakārtotajiem lietotājiem un uz šī pamata precizē atļauto lietojuma veidu aprakstu."

26. Attiecīgā lēmuma 1. panta 1. un 2. punktā Komisija atļāva licences pieteikumā norādītos attiecīgo vielu sešus lietošanas veidus "ar nosacījumu, ka krāsvielas, kas satur attiecīgās vielas, premiksu, krāsu un sākotnējo savienojumu, vai arī gatavu preču, kas satur šīs vielas, veiktspēja attiecībā uz funkcionalitāti, krāsas intensitāti, opacitāti (segtspēju), difūziju, izturību pret laika apstākļu iedarbību, stabilitāti pret karstumu vai noplūžu neesamību, vai minētā kombināciju tehniski ir sasniedzama tikai ar minēto vielu izmantošanu un ka šī veiktspēja ir nepieciešama paredzētajam lietojumam".

27. Saskaņā ar attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta d) apakšpunktu licence pakļauta nosacījumam, ka licences īpašnieka pakārtotie lietotāji līdz 2017. gada 30. jūnijam sniedz *ECHA* informāciju par stāvokli saistībā ar vielu lietošanas alternatīvu piemērotību un pieejamību, detalizēti pamatojot vajadzību izmantot attiecīgās vielas.

28. No attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta e) apakšpunkta izriet, ka licence ir pakļauta nosacījumam, ka licences īpašniekam līdz 2017. gada 31. decembrim jāsniedz *ECHA* ziņojums, kas ietver šā lēmuma 1. panta 3. punkta d) apakšpunktā minēto informāciju. Ziņojumā licences īpašniekam ir jāprecizē atļauto lietojuma veidu apraksts, pamatojoties uz informāciju par alternatīvām, tādu kā tā, ko ir snieguši pakārtotie lietotāji.

29. Visbeidzot, attiecīgā lēmuma 3. panta b) punktā noteikts, ka pēc attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījuma pakārtotajiem lietotājiem ir jāpamato, kādēļ ir piemērojami 1. panta 1. un 2. punkta nosacījumi un kādēļ veiktspējas parametri ir nepieciešami plānotajam lietošanas veidam.

IV. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

30. 2016. gada 28. novembrī Zviedrijas Karaliste cēla prasību Vispārējā tiesā, ar kuru lūgts atcelt attiecīgo lēmumu.

31. Komisija lūdza prasību noraidīt. Tā arī lūdza Vispārējo tiesu atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz jauna lēmuma pieņemšanai tādā gadījumā, ja attiecīgais lēmums tiktu atcelts.

32. Ar 2017. gada 24. marta un 3. maija lēmumiem Vispārējās tiesas piektās palātas priekšsēdētājs atļāva iestāties lietā Dānijas Karalistei, Somijas Republikai un Eiropas Parlamentam Zviedrijas Karalistes iesniegtās prasības atbalstam. Turklāt 2017. gada 20. jūlijā *ECHA* tika ļauts iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam.

33. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa apmierināja Zviedrijas Karalistes prasības pirmā pamata otro daļu, ar kuru apgalvots, ka Komisija ir pārkāpusi *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, jo ir piešķīrusi licenci, lai gan nav pienācīgi konstatēts, ka nav piemērotu alternatīvu pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem, kas varētu aizstāt attiecīgās vielas, un atcēla attiecīgo lēmumu (pārsūdzētā sprieduma 57.–106. punkts) [19].

34. Vispārējā tiesa tāpat noraidīja arī Komisijas lūgumu atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz brīdim, kad tas tiks aizstāts ar jaunu lēmumu (pārsūdzētā sprieduma 107.–112. punkts).

V. Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

35. Ar šo 2019. gada 20. maijā iesniegto apelācijas sūdzību Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, noraidīt Zviedrijas Karalistes pirmajā instancē celto prasību un piespriest Zviedrijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Pakārtoti Komisija lūdz Tiesai nodot lietu atpakaļ atkārtotai izskatīšanai Vispārējā tiesā, atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pirmajā instancē un apelācijas instancē pieņemšanu, kā arī atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas.

36. *ECHA*, kas iestājās lietā pirmajā instancē Komisijas atbalstam, atbalsta Komisijas izvirzītos prasījumus.

37. Zviedrijas Karaliste lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

19 Vispārējā tiesa nosprieda, ka nav vajadzības izvērtēt citus lietā izvirzītos argumentus un prasības (pārsūdzētā sprieduma 46., 47. un 106. punkts).

38. Dānijas Karaliste, Somijas Republika un Parlaments, kas iestājās lietā pirmajā instancē Zviedrijas Karalistes atbalstam, atbalsta Zviedrijas Karalistes izvirzītos prasījumus.

39. Ar 2019. gada 21. novembra rīkojumu[20] Tiesas priekšsēdētāja vietniece apmierināja Komisijas lūgumu par pagaidu pasākumu noteikšanu – apturēt pārsūdzētā sprieduma izpildi līdz brīdim, kad tiks pieņemts spriedums par apelācijas sūdzību, kas iesniegta pret šo spriedumu.

40. 2020. gada 7. jūlijā notika tiesas sēde, kurā Dānijas Karaliste, Zviedrijas Karaliste, Parlaments, Komisija un *ECHA* sniedza mutvārdu apsvērumus.

VI. Vērtējums

41. Komisija ir izvirzījusi četrus apelācijas sūdzības pamatus. Pirmais pamats ir pamatots ar pierādīšanas standarta, kurš ir piemērojams atbilstoši *REACH* regulas 60. panta 4. punktam un kurš saistīts ar piemērotu alternatīvu analīzi, nepareizu novērtēšanu. Otrajā pamatā ir norādīts, ka nav ņemta vērā Komisijas rīcības brīvība saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu noteikt nulles sliekšņa vērtību attiecībā uz alternatīvu tehnisko iespējamību. Trešajā pamatā ir norādīts, ka ir nepareizi piemērots *REACH* regulas 60. panta 4. punkts, ciktāl tas skar attiecīgā lēmuma daļējo piemērošanas jomu un lēmumā norādītos licencēšanas nosacījumus. Ceturtajā pamatā ir norādīts, ka lūgums atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas ir izvērtēts nepareizi.

42. Turpmāk norādīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka apelācijas sūdzības pirmais, otrais un trešais pamats ir nepamatots, savukārt apelācijas sūdzības ceturtais pamats ir pamatots. Tādējādi es uzskatu, ka pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkts ir jāatceļ un Tiesai ir jāatstāj spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz brīdim, kad šis lēmums tiks aizstāts ar jaunu lēmumu.

A. Pirmais apelācijas sūdzības pamats (par pierādīšanas standartu, kas ir piemērojams saistībā ar piemērotu alternatīvu neesamību)

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

43. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu Komisija, kuru vispārīgi atbalsta *ECHA*, pēc būtības apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi acīmredzamu tiesību kļūdu pārsūdzētā sprieduma 79., 81., 85., 86., 90. un 101. punktā attiecībā uz piemērošanas standartu, kas saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu ir piemērojams piemērotu alternatīvu neesamībai.

44. Pirmkārt, Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir noteikusi neiespējamu pierādīšanas standartu, pieprasot licences pieteikuma iesniedzējam un Komisijai novērst jebkādas zinātniska rakstura neskaidrības, lai pierādītu, ka nav piemērotu alternatīvu atbilstoši *REACH* regulas 60. panta 4. punktam. Komisijas ieskatā, alternatīvu izvērtējums iekļauj zinātnisku analīzi, kurai raksturīga būtiska nenoteiktība, tādējādi šāds pieprasījums izslēgt jebkuras neskaidrības ir uzskatāms par *probatio diabolica* pieprasījumu (proti, likumisku prasību sniegt pierādījumus, kurus nav iespējams iegūt).

45. Otrkārt, Komisija kritizē Vispārējās tiesas secinājumu, ka attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienā joprojām ir pastāvējušas būtiskas neskaidrības par piemērotu alternatīvu neesamību. Komisija apgalvo, ka pierādījumu svars, ieskaitot neskaidrības, ir norādījis uz to, ka alternatīvām nav tāda paša tehniskās veiktspējas līmeņa kā attiecīgajām vielām. Tādējādi Komisijai bija tiesības, pamatojoties uz tās piemēroto nulles sliekšņa vērtību tehniskās veiktspējas zudumam, secināt, ka alternatīvas nav tehniski iespējamas un tātad ir nepiemērotas licencētajiem lietošanas veidiem.

20 Komisija/Zviedrija (C-389/19 P-R, nav publicēts, EU:C:2019:1007). Skat. šo secinājumu 35. zemsvītras piezīmi un saistītās norādes.

46. Šajā saistībā Komisija tiesas sēdē uzsvēra, ka tās arguments par nulles sliekšņa vērtības noteikšanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai ir pieņemams, jo tas ir tiesību jautājums, kas ir saistīts ar Komisijas veikto alternatīvu vērtējumu saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, un ka tas nav jauns arguments, jo ir izvirzīts tostarp tās Vispārējā tiesā iesniegtajos rakstveida apsvērumos. Komisija turklāt apgalvo, ka, ņemot vērā tās iesniegto apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas izdarītajiem secinājumiem, šis arguments ir jāattīsta plašāk.

47. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste un Parlaments, ir norādījusi, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir nepieņemams. Zviedrijas Karaliste ir norādījusi, ka nulles sliekšņa piemērošana alternatīvu tehniskajai iespējamībai ir jauns arguments, kas Vispārējā tiesā nav bijis izvirzīts, tādējādi Tiesa šo argumentu nevar izskatīt apelācijas instancē. Dānijas Karaliste un Parlaments uzskata, ka šis sūdzības pamats ir saistīts ar Vispārējās tiesas veikto faktu vērtējumu, kuru Tiesa apelācijas instancē nevar pārskatīt.

48. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste, Somijas Republika un Parlaments, turklāt norāda, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir nepamatots. To ieskatā, Vispārējā tiesa nav noteikusi pierādīšanas standartu saistībā ar piemērotu alternatīvu neesamības vērtējumu, kuru nav iespējams izpildīt, un Komisijas apgalvojumi izriet no tā, ka tā nepareizi izpratusi pārsūdzēto spriedumu. Zviedrijas Karaliste turklāt apstrīd nulles sliekšņa vērtības noteikšanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai, jo tas neizriet no attiecīgā lēmuma vai citiem lietas materiāliem, kā arī tas nav atbilstoši *REACH* regulas 60. panta 4. punktam. Jo sevišķi tas ir tāpēc, ka, lai pildītu kādu nepieciešamu funkciju lietošanas veidam, par kuru iesniegts licencēšanas pieteikums, ir vajadzīga tehniskā veiktspēja. Tādā gadījumā prasība saistībā ar alternatīvu nepieejamību ir bezjēdzīga, jo nevienai vielai nav identisku tehnisko īpašību kā citai vielai.

2. Pirmā apelācijas sūdzības pamata izvērtējums

a) Par pieņemamību

49. Pirmkārt, Dānijas Karaliste un Parlaments būtībā apstrīd apelācijas sūdzības pirmā pamata pieņemamību, jo šis pamats ir saistīts ar Vispārējās tiesas veikto faktu un pierādījumu izvērtējumu, kuru rezultātā Vispārējā tiesa secināja, ka Komisija nav pienācīgi noteikusi piemērotu alternatīvu neesamību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. Tā kā nav izvirzīti argumenti par to, ka fakti vai pierādījumi ir tikuši sagrozīti, Tiesa šo izvērtējumu nevar pārskatīt apelācijas tiesvedības kontekstā.

50. Manā ieskatā, iebilde par nepieņemamību nav atbalstāma. Jautājums par to, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu, nosakot pierādīšanas standartu, kas piemērojams piemēroto alternatīvu neesamības noteikšanai saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, ir jautājums par to, vai Vispārējā tiesa faktu un pierādījumu izvērtēšanai ir piemērojusi juridiski pareizu kritēriju, un tas ir tiesību jautājums, ko Tiesa var pārbaudīt apelācijas instancē [21]. Turklāt jautājums par to, vai Vispārējā tiesa, pamatojoties uz tai pieejamajiem faktiem un pierādījumiem, ir pareizi secinājusi, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, izvērtējot piemērotu alternatīvu neesamību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, ir saistīts ar lietas faktisko apstākļu juridisko kvalifikāciju, un tas ir jautājums, kuru Tiesai ir piekritība pārbaudīt apelācijas instancē [22].

21 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 51. punkts), un 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 46. punkts); skat. arī ģenerāladvokāta N. Jēskinena [*N. Jääskinen*] secinājumus lietā Dānija/Komisija (C-417/12 P, EU:C:2014:286, 55. punkts).

22 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, Komisija/Spānija u.c. (C-128/16 P, EU:C:2018:591, 31. punkts).

51. Otrkārt, Zviedrijas Karaliste apstrīd apelācijas sūdzības pirmā pamata pieņemamību saistībā ar Komisijas apgalvojumiem par nulles sliekšņa vērtības piemērošanu attiecībā uz alternatīvu tehnisko iespējamību, ņemot vērā to, ka tas ir jauns arguments, kurš Vispārējā tiesā nav bijis izvirzīts un kuru Tiesa tādējādi apelācijas instancē nevar izskatīt.

52. Manuprāt, arī šī iebilde par nepieņemamību nav atbalstāma. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apelācijas sūdzības iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt apelācijas sūdzību, izvirzot pamatus, kuru avots ir pats pārsūdzētais spriedums un kuru mērķis ir kritizēt tā pamatotību no tiesību viedokļa [23], gluži tāpat kā šajā lietā. Izvirzot argumentu par nulles sliekšņa vērtības noteikšanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai, Komisija vēlas pierādīt, ka tādēļ nepastāvēja būtiskas neskaidrības par alternatīvu neesamību un ka Komisija ir pienācīgi izvērtējusi šo prasību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. Turklāt ar šo argumentu no tiesību viedokļa ir apstrīdēta Vispārējās tiesas veiktā minētās tiesību normas piemērošanas pareizība pārsūdzētajā spriedumā. Turklāt Komisija šo argumentu ir izvirzījusi Vispārējā tiesā iesniegtajos rakstveida apsvērumos, jo sevišķi saistībā ar Zviedrijas Karalistes izvirzītā pirmā prasības pamata otro daļu, kas bija pamats Vispārējas tiesas veiktajai attiecīgā lēmuma atcelšanai.

53. Attiecīgi, manā ieskatā, pirmais apelācijas sūdzības pamats ir pieņemams.

b) Par jautājuma būtību

54. Ar pirmo apelācijas sūdzības pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nosakot neiespējamu pierādīšanas standartu saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, pieprasot licences pieteikuma iesniedzējam un Komisijai novērst jebkādu būtisku nenoteiktību par piemērotu alternatīvu pieejamību. Šajā saistībā Komisija norāda, ka, pamatojoties uz tās piemēroto nulles sliekšņa vērtību alternatīvu tehniskajai iespējamībai, laikā, kad tika pieņemts attiecīgais lēmums, nepastāvēja būtiskas neskaidrības par Komisijas veikto piemēroto alternatīvu izvērtējumu.

55. Manuprāt, pirmais apelācijas sūdzības pamats ir noraidāms.

56. Mani nepārliecina Komisijas interpretācija attiecībā uz pārsūdzētā sprieduma 79., 81., 85., 86., 90. un 101. punktu. Šos punktus nedrīkst atraut no to konteksta. Var apgalvot, ka apelācijas sūdzības pirmais pamats izriet no pārsūdzētā sprieduma nepareizas izpratnes.

57. Pirmām kārtām ir acīmredzams, ka, skatot pārsūdzētā sprieduma 79., 81., 85., 86., 90. un 101. punktu kopsakarā tostarp ar minētā sprieduma 77., 78., 84. un 87.–98. punktu, Vispārējā tiesa nav pieprasījusi, lai licences pieteikuma iesniedzējs vai Komisija novērš jebkādas zinātniska rakstura neskaidrības. Gluži pretēji – minētajos sprieduma punktos Vispārējā tiesa, manuprāt, ir piemērojusi saprātīgu pierādīšanas standartu, proti, ka Komisijai ir jāpilda tai noteiktais pienākums, lai no licencēšanas procedūrā iesniegtās informācijas saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu varētu konstatēt piemērotu alternatīvu neesamību. Pārsūdzētā sprieduma 86. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka Komisija ir piešķīrusi licenci, nepārbaudot būtisku informāciju, lai varētu secināt, ka visiem pieteiktajiem lietošanas veidiem nepastāv alternatīvas vai ka vēl pastāvošās neskaidrības ir "neievērojamas".

23 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 6. septembris, Čehija/Komisija (C-4/17 P, EU:C:2018:678, 24. punkts).

58. Šajā saistībā, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 77. punkta, pārsūdzētā Vispārējās tiesas sprieduma 79. punktā norādītais secinājums, ka uz licences pieteikuma iesniedzēju gulstas risks saistībā ar neiespējamību noteikt, vai ir jāizdara secinājums par alternatīvu nepieejamību, tādēļ gadījumā, ja joprojām pastāv kādas neskaidrības, pieteikuma iesniedzējam licenci nevar piešķirt, izriet no *REACH* regulas 60. panta 4. punkta formulējuma, lasot to kopsakarā ar šīs regulas 69. apsvērumu, saskaņā ar kuru licences pieteikuma iesniedzējam šajā ziņā ir pierādīšanas pienākums un viņš uzņemas risku, ja šis nosacījums netiek pierādīts.

59. Tāpat, kā to norādījusi Zviedrijas Karaliste, pārsūdzētā sprieduma 81. punktā minētais Vispārējās tiesas secinājums, ka Komisija nevar pieņemt lēmumu par licences piešķiršanu, pamatojoties tikai uz pieņēmumiem, nav saprotams tādējādi, ka ar to Komisijai noteikts neiespējams pierādīšanas standarts. No šī secinājuma izriet, ka gadījumā, ja par piemērotu alternatīvu neesamību pastāv tikai pieņēmumi, nosacījums nav izpildīts, savukārt gadījumā, ja Komisijas rīcībā ir informācija, kas apstiprina apgalvojumu par piemērotu alternatīvu neesamību, nosacījums ir izpildīts.

60. Tāpat jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 85. punktā, skatot to kopsakarā ar šā sprieduma 84. punktu, Vispārējā tiesa, manuprāt, ir pareizi lēmusi, ka gadījumā, ja pierādījumi, kurus licences pieteikuma iesniedzējs ir sniedzis savā alternatīvu analīzē, ir pretrunā trešo personu vai dalībvalstu sniegtajai informācijai, Komisijai ir padziļināti jāpārbauda nosacījums par alternatīvu nepieejamību un gadījumā, ja pēc šīs pārbaudes joprojām pastāv neskaidrības, jāsecina, ka minētais nosacījums nav izpildīts un Komisijai nav tiesību piešķirt licenci.

61. Tieši pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 86. punktā secināja, ka attiecīgā lēmuma pieņemšanas datumā Komisija nav pienācīgi pabeigusi alternatīvu pieejamības pārbaudi, savukārt, neveicot minētā nosacījuma padziļinātu analīzi, licenci nevarēja piešķirt. Ir skaidrs, ka šis Vispārējās tiesas secinājums ir balstīts uz vairākiem apsvērumiem, kas norādīti pārsūdzētā sprieduma 87.–98. punktā.

62. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 90. punktā, skatot to kopsakarā ar sprieduma 88. un 89. punktu, konkrēti ir norādījusi, ka vienas iesaistītās personas sniegtā informācija ir radījusi šaubas par pieteikuma iesniedzēja alternatīvu analīzē minēto apgalvojumu, ka attiecīgajām vielām ir raksturīga augsta tehniskā veiktspēja, kāda nepiemīt nevienai alternatīvai.

63. Pārsūdzētā sprieduma 101. punktā Vispārējā tiesa arī noraidīja Komisijas argumentu, ka tā ir veikusi turpmāku piemērotu alternatīvu neesamības analīzi, pamatojoties uz to, ka šī turpmākā analīze veikta uz pieteikuma iesniedzēja iesniegtās papildu informācijas pamata, un šī analīze nav devusi skaidrojumu par lietošanas veidiem, kuriem nav alternatīvu.

64. Šādos apstākļos Komisijas argumenti par nulles sliekšņa vērtības piemērošanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai ir nepārliecinoši, ņemot vērā to, ka Vispārējā tiesa nav izteikusies par šo jautājumu Komisijas apstrīdētajos pārsūdzētā sprieduma punktos. Neatkarīgi no tā, ka Komisija ir piemērojusi šādu sliekšņa vērtību, ar to saistīti argumenti nepamato prasību, ka Vispārējā tiesa ir noteikusi neiespējamu pierādīšanas standartu saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. No pārsūdzētā sprieduma 86., 90. un 101. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa, ņemot vērā informāciju par attiecīgo vielu tehnisko veiktspēju, manā ieskatā – pilnīgi pareizi ir uzskatījusi, ka ir skaidri pierādījumi par to, ka Komisija nav pabeigusi pieejamo alternatīvu neesamības izvērtējumu un ka Komisija nav pienācīgi izskaidrojusi, kādēļ, tās ieskatā, esošās alternatīvas ir nepiemērotas.

65. Tādējādi es ierosinu apelācijas sūdzības pirmo pamatu noraidīt kā nepamatotu.

B. Apelācijas sūdzības otrais pamats (par nulles sliekšņa vērtības noteikšanu alternatīvu tehniskajai neiespējamībai)

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

66. Ar otro apelācijas sūdzības pamatu Komisija, kuru vispārīgi atbalsta *ECHA*, būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi acīmredzamu tiesību kļūdu pārsūdzētā sprieduma 86., 90. un 96. punktā, jo Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā Komisijas rīcības brīvību noteikt sliekšņa vērtību attiecībā uz alternatīvu tehnisko un ekonomisko iespējamību, izvērtējot alternatīvas saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. Attiecīgi Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir piemērojusi nepareizu kritēriju pārbaudei tiesā un ir iestājusies Komisijas vietā, vērtējot attiecīgos sociālos, ekonomiskos un tehniskos apsvērumus.

67. Komisija apgalvo, ka attiecīgā lēmuma pamatā ir Komisijas piemērotā nulles sliekšņa vērtība tehniskās veiktspējas zudumam un neviena no alternatīvām nav atbildusi šai prasībai. Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa to nav ņēmusi vērā un ir sajaukusi abus šos aspektus. Komisija norāda, ka tā nav pieļāvusi kļūdu, nosakot nulles sliekšņa vērtību un attiecīgi izvērtējot alternatīvas noteiktā sliekšņa kontekstā, jo nav iespējams izvērtēt alternatīvas tehnisko iespējamību, nenosakot, cik liels veiktspējas zudums ir uzskatāms par pieņemamu, un minētais tāpat attiecināms arī uz ekonomisko iespējamību. Komisijai bija rīcības brīvība pieņemt šādu lēmumu, kuras pamatā ir dažādu apsvērumu līdzsvarošana. Attiecīgi Komisija norāda, ka tās veiktais alternatīvu izvērtējums ietilpst pārbaudes tiesā tvērumā, pamatojoties uz acīmredzamu kļūdu, kā to Vispārējā tiesa ir pareizi norādījusi 2019. gada 4. aprīļa spriedumā *ClientEarth*/Komisija (T-108/17, EU:T:2019:215), bet kuru Vispārējā tiesa nav piemērojusi pārsūdzētajā spriedumā.

68. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste, norāda, ka apelācijas sūdzības otrais pamats ir nepieņemams divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, apstrīdētie Vispārējās tiesas secinājumi skar fakta konstatēšanas jautājumu. Otrkārt, apstāklis, ka Komisija ir piemērojusi nulles sliekšņa vērtību alternatīvu tehniskajai iespējamībai, Vispārējai tiesai nav bijis norādīts un tādējādi tas ir jauns arguments, kuru nevar izvirzīt apelācijas instancē.

69. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste, Somijas Republika un Parlaments, apgalvo, ka apelācijas sūdzības otrais pamats ir nepamatots.

70. Pirmkārt, Zviedrijas Karaliste un Parlaments apgalvo, ka Komisijas pieeja – nulles sliekšņa vērtības noteikšana – skaidri neizriet no attiecīgā lēmuma, turklāt Komisija šo argumentu nav norādījusi Vispārējā tiesā. Attiecīgi Zviedrijas Karaliste norāda – nav nekādu pierādījumu tam, ka Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā šo apstākli vai ka tā nav ņēmusi vērā Komisijas rīcības brīvību. Parlaments apgalvo, ka, lai gan šis arguments ir tikai un vienīgi "notikumu rekonstrukcija, atskatoties pagātnē", tam, vai Komisija ir noteikusi šādu sliekšņa vērtību, jebkurā gadījumā nav nozīmes, jo Vispārēja tiesa savus secinājumus ir pamatojusi ar to apstākli, ka Komisija nevarēja galīgi noteikt pieejamu alternatīvu neesamību, un pārsūdzētajā spriedumā tā ir atzinusi, ka nav skaidrības par to, vai pastāv kādas alternatīvas, kas atbilst noteiktajiem kritērijiem.

71. Otrkārt, Zviedrijas Karaliste kopā ar Dānijas Karalisti, Somijas Republiku un Parlamentu apgalvo, ka Komisijas pieeja, nosakot nulles sliekšņa vērtību, ir pretrunā *REACH* regulai. Zviedrijas Karaliste norāda, ka Vispārējā tiesa ir pareizi lēmusi, ka alternatīvas ir izvērtējamas konkrēti paredzētā lietošanas veida kontekstā un tādējādi, nosakot sliekšņa vērtību veiktspējas zudumam, neņemot vērā funkciju, kam šāda veiktspēja saistībā ar paredzēto lietošanas veidu ir nepieciešama, Komisija nav nodrošinājusi atbilstību *REACH* regulas 60. panta 4. punktam. Dānijas Karaliste un Parlaments uzsver, ka šāda pieeja nav atbilstoša *REACH* regulas tekstam un tās mērķiem un šādas pieejas piemērošanas rezultātā nosacījums par alternatīvu nepieejamību var zaudēt jēgu, jo saskaņā ar šādu pieeju vielas var

aizstāt tikai ar tādām alternatīvām, kurām ir tādas pašas īpašības kā attiecīgajai vielai. Somijas Republika arī uzskata, ka tehniskā veiktspēja jāizvērtē katram lietošanas veidam atsevišķi un ka Komisijas pieejas rezultātā licences vielām, kas rada ļoti lielas bažas, tiek piešķirtas pārāk viegli un tādējādi tiek mazināta licencēšanas režīma nozīme.

2. Otrā apelācijas sūdzības pamata izvērtējums

a) Par pieņemamību

72. Pirmkārt, Zviedrijas Karaliste kopā ar Dānijas Karalisti būtībā apstrīd apelācijas sūdzības otrā pamata pieņemamību, jo tas ir saistīts ar Vispārējās tiesas veikto faktu un pierādījumu izvērtējumu, pamatojoties uz kuru Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija nav pienācīgi noteikusi pieejamu alternatīvu neesamību, un kuru, ņemot vērā to, ka nav izvirzīti argumenti par faktu un pierādījumu sagrozīšanu, Tiesa nevar pārskatīt apelācijas instancē.

73. Es nepiekrītu šai iebildei par nepieņemamību. Kā es to norādīju šo secinājumu 50. punktā, jautājums par to, vai Vispārējā tiesa, pamatojoties uz tai iesniegtajiem faktiem un pierādījumiem, varēja pareizi secināt, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, izvērtējot piemērotu alternatīvu neesamību, ir saistīts ar lietas faktisko apstākļu juridisko kvalifikāciju, un tas ir jautājums, kuru Tiesai ir kompetence pārbaudīt apelācijas instancē.

74. Otrkārt, Zviedrijas Karaliste kopā ar Dānijas Karalisti apstrīd apelācijas sūdzības otrā pamata pieņemamību uz tā pamata, ka Komisijas apgalvojumi saistībā ar nulles sliekšņa vērtības piemērošanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai ir jauns arguments, kurš Vispārējā tiesā nav bijis izvirzīts un kuru Tiesa apelācijas instancē attiecīgi nevar vērtēt.

75. Es nepiekrītu arī šai iebildei par nepieņemamību. Pamatojoties uz šo secinājumu 52. punktā veikto analīzi, Komisijas arguments par nulles sliekšņa vērtības piemērošanu alternatīvu tehniskajai iespējamībai saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir uzskatāms par pieņemamu, jo ar šo argumentu Komisija apstrīd Vispārējās tiesas secinājuma, ka Komisija nav pienācīgi izvērtējusi piemērotu alternatīvu neesamību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu, pamatotību no tiesību viedokļa, turklāt šis arguments ir pamatots ar apsvērumiem, kurus Komisija izvirzīja tiesvedībā Vispārējā tiesā.

76. Tādējādi, manā ieskatā, apelācijas sūdzības otrais pamats ir pieņemams.

b) Par jautājuma būtību

77. Ar otro apelācijas sūdzības pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nepareizi interpretējot Komisijas rīcības brīvību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu noteikt slieksni alternatīvu tehniskajai un ekonomiskajai iespējamībai un attiecīgi nepareizi interpretējot pārbaudes tiesā standartu lēmumiem, kurus Komisija pieņēmusi saskaņā ar minēto tiesību normu.

78. Atbilstoši šo secinājumu 61. punktā minētajam Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 86. punktā secināja, ka attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienā Komisija nebija pienācīgi konstatējusi pieejamu alternatīvu neesamību atbilstoši *REACH* regulas 60. panta 4. punktam. Šis secinājums pamatots ar vairākiem apsvērumiem, kas norādīti pārsūdzētā sprieduma 87.–98. punktā.

79. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 90. punktā tostarp uzskatīja, ka vienas ieinteresētās puses iesniegtā informācija ir liecinājusi par to, ka, ievērojot zināmus nosacījumus, Savienības tirgū bija pieejamas alternatīvas visiem licencēšanas pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem.

80. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 96. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka no attiecīgā lēmuma 8., 9. un 12. apsvēruma izriet, ka Komisijai vēl ir bijušas šaubas par tehniski iespējamu alternatīvu nepieejamību visiem licencēšanas pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem.

81. Manuprāt, šajos secinājumos nav saskatāmas nekādas tiesību kļūdas.

82. Pirmām kārtām jānorāda, ka Komisijas noteiktā sliekšņa vērtība alternatīvu tehniskajai vai ekonomiskajai iespējamībai nav minēta nedz attiecīgajā lēmumā, nedz pārsūdzētajā spriedumā – proti, nedz Komisijas argumentu kopsavilkumā, kas norādīts pārsūdzētā sprieduma 51.–56. punktā, nedz Vispārējās tiesas secinājumos. Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav vispārīgi izteikusies par Komisijas rīcības brīvību izvērtēt alternatīvu tehnisko vai ekonomisko pieejamību. Attiecīgi, kā to norādījusi Zviedrijas Karaliste un Parlaments, nav nekādu pierādījumu, kas pamatotu Komisijas apgalvojumu, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu, neņemot vērā apstākli, ka Komisija attiecīgajā lēmumā ir piemērojusi nulles sliekšņa vērtību tehniskajai veiktspējai, vai neņemot vērā Komisijas rīcības brīvību noteikt sliekšņa vērtības tehniskajai un ekonomiskajai iespējamībai.

83. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 96. punktā minēto Vispārējās tiesas secinājumu saistībā ar attiecīgā lēmuma 8., 9. un 12. apsvērumu, manuprāt, nemaz nav iespējams kritizēt. Kā tas norādīts šo secinājumu 24. un 25. punktā, attiecīgā lēmuma 8., 9. un 12. apsvērumā Komisija ir atzinusi "grūtības pilnībā konstatēt tehniski iespējamu alternatīvu nepieejamību attiecībā uz visiem" licencēšanas pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem. Tādējādi Vispārējās tiesas secinājumi tieši izriet no šo apsvērumu formulējuma. Komisijas apgalvojumi, ka tā ir piemērojusi nulles sliekšņa vērtību tehniskajai iespējamībai un nav konstatējusi alternatīvas, kas atbilst noteiktajam slieksnim, nenoliedz šo konstatējumu.

84. Tomēr, ciktāl Komisija apgalvo, ka attiecīgā lēmuma pamatā ir nulles sliekšņa vērtības piemērošana alternatīvu tehniskajai iespējamībai, šis apgalvojums liek meklēt atbildi uz jautājumu, vai šāda pieeja ir atbilstoša *REACH* regulai. Es šo pieeju saprotu tā, ka piemērota alternatīva ir tehniski iespējama tikai tādā gadījumā, ja tā paredzētajiem lietošanas veidiem nodrošina tādu pašu tehnisko veiktspēju kā attiecīgās vielas. Tas savukārt man liek domāt, un to norādījusi arī Dānijas Karaliste, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Parlaments, ka no *REACH* regulas teksta un mērķiem izriet, ka šāda pieeja nav atbilstoša ar šo regulu noteiktajam licencēšanas režīmam, nedz arī pārsūdzētajam spriedumam.

85. Šajā saistībā jāuzsver, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 70.–76. punktā ir izklāstījusi savu piemērotas alternatīvas interpretāciju *REACH* regulas izpratnē. Tā it īpaši ir norādījusi, ka saskaņā ar *ECHA* izdotajām vadlīnijām alternatīva ir iespējams attiecīgo vielu aizstājējs, kas spēj aizstāt attiecīgās vielas funkciju. Tā uzskatīja, ka alternatīvai ir jābūt ne tikai drošākai, bet arī pamatotai "no ekonomikas un tehnoloģiju viedokļa" *REACH* regulas 55. panta izpratnē. Šī frāze, Vispārējās tiesas ieskatā, nozīmē to, ka piemērotas alternatīvas nav ierobežotas ar alternatīvu vielu vai tehnoloģiju esamību abstraktos apstākļos vai apstākļos, kuriem ir tikai izņēmuma raksturs, bet gan izvērtējums ir jāveic no šo vielu ražošanas iespēju un šo tehnoloģiju iespējamības viedokļa, kā arī ņemot vērā to laišanas apgrozībā tiesiskos un faktiskos nosacījumus.

86. Vispārējā tiesa tālāk norādījusi, ka piemērotu alternatīvu izvērtējums iekļauj arī subjektīvu kritēriju, proti, vai saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 5. punkta b) apakšpunktu alternatīvas ir tehniski un ekonomiski iespējamas, runājot par licences "pieteikuma iesniedzēju". Proti, ja alternatīva ir pieejama vispārīgi, bet nav pieejama pieteikuma iesniedzējam, licenci var piešķirt, ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz aizstāšanas plānu saskaņā ar regulas noteikumiem, lai galu galā aizstātu attiecīgo vielu ar alternatīvo vielu.

87. No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka *REACH* regulas 60. panta 4. punktā noteiktais nosacījums par piemērotu alternatīvu neesamību paredz konkrētu izvērtējumu, ņemot vērā gan objektīvus, gan subjektīvus kritērijus, par alternatīvas spējām aizstāt vielas, kas rada ļoti lielas bažas, pildīto funkciju saistībā ar licences pieteikuma iesniedzēja norādītajiem lietošanas veidiem.

88. Tāpat jānorāda, ka, lai gan *REACH* regulā nav sniegta piemērotas alternatīvas vai tehniskas un ekonomiskas iespējamības definīcija, no *REACH* regulas teksta var secināt, ka alternatīvām *REACH* regulas 60. panta 4. un 5. punkta izpratnē ir jābūt "piemērotām" un "iespējamām" un ka tām, pamatojoties uz izmaksu, pieejamības un efektivitātes saprātīgu analīzi, ir jāspēj pildīt to funkciju, kuru nodrošina attiecīgā viela [24]. Šādai interpretācijai par labu liecina 60. panta 4. punkta d) apakšpunkts ("jebkuras citas alternatīvas vielas vai tehnoloģijas") un 60. panta 5. punkts ("visi attiecīgie aspekti"), kas norāda uz plašu piemērotas alternatīvas jēdziena tvērumu, proti, alternatīvai jāspēj aizstāt attiecīgo vielu un alternatīvas nav ierobežotas tikai un vienīgi ar identiskiem ("mats matā") aizstājējiem. Minētais izriet arī no *ECHA* vadlīnijām, kur norādīts, ka alternatīvas tehnisko iespējamību nosaka, ņemot vērā to, kā alternatīva pilda vai aizstāj attiecīgās vielas funkciju, savukārt alternatīvas ekonomiskā iespējamība ir vērsta uz licences pieteikuma iesniedzēja izmaksu un ieņēmumu izmaiņām pārejas uz alternatīvu rezultātā [25].

89. Turklāt, izvērtējot piemērotu alternatīvu neesamību, jāņem vērā jo sevišķi *REACH* regulas nospraustais mērķis nodrošināt augstu cilvēku veselības un vides aizsardzības līmeni saskaņā ar regulas 1. panta 1. punktu, kā arī regulas 55. pantā noteiktais licencēšanas režīma speciālais mērķis, proti, nodrošināt, ka vielas, kas rada ļoti lielas bažas, tiek pakāpeniski aizvietotas ar piemērotām alternatīvām, ja tas ir pamatoti no ekonomikas un tehnoloģiju viedokļa (skat. šo secinājumu 9. un 10. punktu).

90. Ņemot vērā minētos apsvērumus, Komisijas piemērotā nulles sliekšņa vērtība alternatīvu tehniskajai iespējamībai saskaņā ar secinājumu 84. punktā aprakstīto pieeju nešķiet atbilstoša *REACH* regulā atspoguļotajai piemēroto alternatīvu jēdziena plašai izpratnei un Vispārējās tiesas secinājumiem, ka piemērotas alternatīvas ir izvērtējamas, konkrēti ņemot vērā būtiskos apstākļus un alternatīvas spēju pildīt vielas funkcijas pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem. Nosakot sliekšņa vērtību tehniskās veiktspējas zudumam, neņemot vērā vielas pildīto funkciju lietošanas veidos, kuru īstenošanai šī funkcija ir nepieciešama, tiek ignorēts apstāklis, ka alternatīvas tehniskā iespējamība ir jāizvērtē attiecībā pret tās funkciju paredzētajos lietošanas veidos, nevis attiecībā pret vielas, kas rada ļoti lielas bažas, veiktspēju. Attiecīgi šāda pieeja var atņemt jēgu *REACH* regulas 60. panta 4. punktā paredzētajam nosacījumam par piemērotu alternatīvu neesamību, jo šāda pieeja neatļauti ierobežo potenciālo alternatīvu skaitu.

91. Šāda pieeja tādējādi ir pretrunā *REACH* regulas cilvēku veselības un vides aizsardzības mērķim, ciktāl šādas pieejas rezultātā licences var tikt piešķirtas arī tad, ja faktiski pastāv piemērotas alternatīvas. Šāda pieeja kavē arī *REACH* regulas 55. pantā noteiktā licencēšanas režīma mērķa sasniegšanu, proti, pakāpeniski aizstāt vielas, kas rada ļoti lielas bažas, jo šādas pieejas rezultātā aizstāšana ir iespējama tikai izņēmuma gadījumos, ja aizstāšanas gadījumā nekādi netiek zaudēta efektivitāte.

24 Šajā saistībā skat. Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un Regulu (EK) [par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem], COM(2003) 644, galīgā redakcija, 2003. gada 29. oktobris, paskaidrojuma raksts, 57. panta projekts, 2. punkts.

25 Skat., piemēram, *ECHA*, "Vadlīnijas par licencēšanas pieteikuma sagatavošanu" (OV 2011, C 28, 1. lpp.), jo īpaši 3.6. un 3.8. punktu. Skat. jaunāku informāciju – *ECHA*, "Kā pieteikties licences saņemšanai", 2017. gada oktobris, pieejams https://echa.europa.eu/, 3.3. punkts.

92. Galu galā vēlos norādīt, ka mani nepārliecina par attiecīgā lēmuma pārbaudes tiesā standartu izvirzītās sūdzības. Komisijas atsaukšanās uz Vispārējās tiesas 2019. gada 4. aprīļa spriedumu *ClientEarth*/Komisija (T-108/17, EU:T:2019:215)[26] šķiet nevietā. Kā to norādījusi Somijas Republika, konkrētās lietas apstākļi atšķiras no apstākļiem lietā, kurā pieņemts šis spriedums, jo īpaši – ņemot vērā to, ka minētais spriedums nav saistīts ar Komisijas lēmuma par licences piešķiršanu saskaņā ar *REACH* regulu pārskatīšanu Vispārējā tiesā, bet gan drīzāk ar Komisijas lēmumu noraidīt pieprasījumu veikt iekšēju pārskatīšanu lēmumam, kas pieņemts saskaņā ar Regulas Nr. 1367/2006, ar kuru ieviesti Orhūsas konvencijā noteiktie pienākumi[27], 10. pantu.

93. Turklāt šajā spriedumā Vispārējā tiesa norādīja, ka pārbaude par acīmredzamu kļūdu esamību ir saistīta ar Savienības iestādes veiktu sarežģītu faktu izvērtējumu un prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem ir jābūt pietiekamiem, lai apstrīdētu to faktu ticamību, uz kuriem pamatots šīs iestādes pieņemtais akts[28]. Savukārt pārsūdzētā sprieduma apstrīdētie punkti nav saistīti ar Komisijas piešķirtās licences pamatā esošā faktu izvērtējuma ticamību, bet gan drīzāk ar Komisijai noteiktā pienākuma konstatēt piemērotu alternatīvu neesamību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu neizpildi. Tāpat, manā ieskatā, nav nekāda pamata apgalvojumam, ka Vispārējā tiesa ir iestājusies Komisijas vietā, vērtējot alternatīvu pieejamību, jo Vispārēja tiesa minētajos punktos nav izteikusies par šo jautājumu.

94. Tādējādi es ierosinu apelācijas sūdzības otro pamatu noraidīt kā nepamatotu.

C. Trešais apelācijas sūdzības pamats (par attiecīgā lēmuma daļējo piemērošanas jomu un licencēšanas nosacījumiem)

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

95. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu Komisija, kuru vispārīgi atbalsta *ECHA*, apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi acīmredzamu tiesību kļūdu pārsūdzētā sprieduma 86., 97. un 98. punktā saistībā ar attiecīgo lēmumu. Šis apelācijas sūdzības pamats ir sadalīts divās daļās.

96. Trešā apelācijas sūdzības pamata pirmajā daļā Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā to, ka ar attiecīgo lēmumu nav licencēti visi licencēšanas pieteikumā norādītie lietošanas veidi, bet gan drīzāk ir noteikta daļēja licencēšana zināmiem attiecīgo vielu lietošanas veidiem, attiecībā uz kuriem šo vielu tehniskās veiktspējas īpašības bija nepieciešamas paredzētajiem lietošanas veidiem. Komisija norāda, ka attiecīgo lēmumu nevar interpretēt tādējādi, ka *REACH* regulas 60. panta 4. punktā noteiktie nosacījumi daļējas licencēšanas piešķiršanai nav izpildīti.

97. Trešā apelācijas sūdzības pamata otrajā daļā Komisija apstrīd Vispārējās tiesas secinājumu, ka zināmi attiecīgajā lēmumā norādītie nosacījumi liecina par to, ka *REACH* regulas 60. panta 4. punktā paredzētais pieejamo alternatīvu izvērtējums nav pabeigts. Tās ieskatā, ir iespējams ierobežot licencēšanas tvērumu, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, un noteikt licencētos lietošanas veidus, atsaucoties uz nepieciešamajām funkcijām, kā tas ir izdarīts attiecīgā lēmuma 1. panta 1. un 2. punktā. Saskaņā ar Komisijas apgalvoto attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta d) un e) apakšpunktā paredzētais nosacījums par licences īpašnieka un pakārtoto lietotāju ziņošanas pienākumu iekļauts ar mērķi precizēt *ECHA* un Komisijai pieejamo informāciju pārskatīšanas posmā vai pat agrāk. Komisija tāpat apgalvo, ka tā ar attiecīgā lēmuma 3. panta b) punktu nav deleģējusi diskrecionāru izvērtēšanas pienākumu dalībvalsts kompetentajām iestādēm. Ņemot vērā *REACH* regulas noteikumus attiecībā uz

26 Apelācijas sūdzība par šo spriedumu pašlaik ir izskatīšanā: skat. šo secinājumu 3. zemsvītras piezīmi.

27 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1367/2006 (2006. gada 6. septembris) par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV 2006, L 264, 13. lpp.).

28 Skat. spriedumu, 2019. gada 4. aprīlis, *ClientEarth*/Komisija (T-108/17, EU:T:2019:215, it īpaši 246., 248., 249. un 259.–262. punkts).

dalībvalstu lomu šīs regulas piemērošanā un īstenošanā, tādus kā tās 122., 125. un 126. pants un 119.–121. apsvērums, tā uzskata, ka tad, ja dalībvalstīm nebūtu ļauts veikt atbilstības uzraudzības un pārbaudes uzdevumus licencēšanas kontekstā, tas nozīmētu, ka nav ievērots šajā regulā paredzētais kompetenču sadalījums, un attiecīgi tas varētu negatīvi ietekmēt cilvēku veselību un vides aizsardzību.

98. Dānijas Karaliste iebilst, ka trešais apelācijas sūdzības pamats ir nepieņemams, jo tas ir balstīts uz Vispārējās tiesas veikto faktu un pierādījumu izvērtējumu, kuru apelācijas instancē nevar pārskatīt.

99. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste, Somijas Republika un Parlaments, tālāk apgalvo, ka trešais apelācijas sūdzības pamats ir nepamatots. To ieskatā, Vispārējā tiesa ir pareizi secinājusi, ka Komisija nav izdarījusi secinājumu par pieejamo alternatīvu neesamību, un to var skaidri secināt no attiecīgajā lēmumā norādītajiem nosacījumiem, saskaņā ar kuriem licences īpašniekam un pakārtotajiem lietotājiem ir uzlikts pienākums sniegt informāciju par piemērotu alternatīvu pieejamību, kā arī pakārtotajiem lietotājiem esot jāatturas no attiecīgo vielu lietošanas gadījumā, ja ir identificētas alternatīvas vielas. Minētie lietas dalībnieki uzsvēra, ka, lai gan licences piemērošanas jomu var ierobežot, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, tomēr Komisija nevar noteikt tādus nosacījumus, kas atbilst prasībām, par kuru izpildi saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu ir atbildīga pati Komisija. Zviedrijas Karaliste tāpat ir norādījusi, ka Komisija nevar deleģēt dalībvalsts kompetentajām iestādēm uzdevumus, kas saskaņā ar *REACH* regulu ir uzticēti Komisijai; kompetentajām iestādēm ir pilnvaras īstenot lēmumus par licences piešķiršanu, bet tās nevar lemt par to, vai 60. panta 4. punkta prasības ir izpildītas.

2. Trešā apelācijas sūdzības pamata izvērtējums

a) Par pieņemamību

100. Dānijas Karaliste būtībā apstrīd trešā apelācijas sūdzības pamata pieņemamību, jo tas ir saistīts ar Vispārējās tiesas veikto faktisko apstākļu izvērtējumu, uz kura pamata tiesa secināja, ka Komisija nav pienācīgi konstatējusi, ka nav pieejamu alternatīvu, kā tas paredzēts *REACH* regulas 60. panta 4. punktā, un šo izvērtējumu Tiesa apelācijas instancē nevar pārskatīt.

101. Manuprāt, šī iebilde par nepieņemamību nav apmierināma. Kā to esmu norādījis šo secinājumu 50. un 73. punktā, jautājums par to, vai Vispārējā tiesa, pamatojoties uz tai pieejamajiem faktiem un pierādījumiem, ir varējusi pareizi secināt, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, izvērtējot piemērotu alternatīvu neesamību, ir saistīts ar lietas faktisko apstākļu juridisko kvalifikāciju, un tas ir jautājums, kuru Tiesai ir kompetence pārbaudīt apelācijas instancē.

102. Tādējādi, manā ieskatā, apelācijas sūdzības trešais pamats ir pieņemams.

b) Par jautājuma būtību

103. Ar trešo apelācijas sūdzības pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, attiecīgajam lēmumam nepareizi piemērojot *REACH* regulas 60. panta 4. punktu. Šī pamata pirmajā daļā Komisija norāda – Vispārējā tiesa ir nepareizi pieņēmusi, ka Komisija ir licencējusi visus licencēšanas pieteikumā norādītos lietošanas veidus, lai gan Komisija bija piešķīrusi tikai daļēju licenci. Pamata otrajā daļā Komisija kritizē Vispārējās tiesas secinājumu, ka vairāki attiecīgā lēmuma nosacījumi liecina par to, ka Komisija ir piešķīrusi licenci, pietiekami neizvērtējot pieejamo alternatīvu neesamību.

104. Sākotnēji jānorāda, ka trešā apelācijas sūdzības pamata pirmā daļa, manuprāt, nav balstīta uz faktiem. Pretēji Komisijas apgalvojumiem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 97. punktā, skatot to kopsakarā ar sprieduma 54.–56. punktu, secināja, ka ar attiecīgo lēmumu nav piešķirta licence visiem pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem, bet gan "ierobežota tikai ar gadījumiem", kuros vielu veiktspēja ir nepieciešama.

105. Tomēr Komisija trešā apelācijas sūdzības pamata pirmajā un otrajā daļā pareizi apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 97. un 98. punktā ir secinājusi, ka Komisijas licencei piemērotie nosacījumi liecina par labu pārsūdzētā sprieduma 86. punktā norādītajam Vispārējās tiesas secinājumam, ka Komisija attiecīgā lēmuma pieņemšanas dienā nav pienācīgi konstatējusi piemērotu alternatīvu neesamību.

106. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 97. punktā norādīja, ka attiecīgā lēmuma 1. panta 1. un 2. punktā noteiktais nosacījums, saskaņā ar kuru Komisija ierobežo licenci tikai ar gadījumiem, kuros attiecīgās vielas saturošo sastāvu veiktspēja patiešām ir nepieciešama, ir līdzvērtīga atziņai, ka katrā gadījumā, kad pakārtotais lietotājs konstatē alternatīvu, viņam būtu jāatturas no attiecīgo vielu lietošanas. Vispārējā tiesa norādīja, ka šāds nosacījums ir spēcīga norāde par labu tam, ka apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumā Komisija nav uzskatījusi, ka alternatīvu nepieejamības pārbaude ir pabeigta.

107. Turpinājumā pārsūdzētā sprieduma 98. punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta d) un e) apakšpunktā noteiktie nosacījumi, saskaņā ar kuriem licences īpašnieka pakārtotajiem lietotājiem ir jāsniedz informācija par piemērotām un pieejamām alternatīvām, kas detalizēti pamatotu nepieciešamību izmantot attiecīgās vielas, savukārt licences īpašniekam ir jāsniedz ziņojums, kurā tam ir jāprecizē atļauto lietošanas veidu apraksts, pamatojoties uz alternatīvām, ko ir snieguši tā pakārtotie lietotāji, liecina par to, ka Komisijas vērtējums par alternatīvu nepieejamību vēl nav bijis pabeigts.

108. Manuprāt, šo secinājumu pamatā nav tiesību kļūdas.

109. Jāņem vērā, ka saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu piemērotu alternatīvu neesamība ir priekšnosacījums licencēšanai, kas piešķirta saskaņā ar šo tiesību normu, un tādējādi šā priekšnosacījuma vērtējums bija jāpabeidz pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas. Lai gan *REACH* regulā ir vispārīgi paredzēts, ka licencēs tiek norādīti nosacījumi (skat. šo secinājumu 13. punktu), un, kā to norādījusi Komisija, regula neliedz uz objektīvu kritēriju pamata ierobežot licences piemērošanas jomu, no *REACH* regulas 60. panta 4. punkta izriet, ka Komisija nevar paredzēt, ka licence ir atkarīga no tādu nosacījumu izpildes, kuri Komisijai ir iepriekš jāizvērtē saskaņā ar minēto regulas pantu. Kā to – manuprāt, pareizi – pārsūdzētā sprieduma 82. un 83. punktā ir norādījusi Vispārējā tiesa, iespēja licencei noteikt zināmus nosacījumus nedrīkst tikt izmantota kā Komisijas iespēja atstāt neatbildētu jautājumu par to, vai ir izpildīti regulas 60. panta 4. punktā paredzētie nosacījumi, kā arī kā līdzeklis, lai novērstu iespējamas nepilnības vērtējumā, kas Komisijai ir jāveic saskaņā ar šo normu.

110. Attiecīgi es uzskatu, ka Komisijai nav tiesību saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu paredzēt, ka licencēšana ir atkarīga no nosacījuma, ka konkrētajai vielai nav piemērotu alternatīvu – attiecīgā lēmuma 1. panta 1. un 2. punktā atspoguļotā nosacījuma, ka veiktspēja ir tehniski iespējama, tikai izmantojot attiecīgo vielu, un ka veiktspēja ir nepieciešama paredzētajam lietošanas veidam (skat. šo secinājumu 26. punktu). Manā ieskatā, šāds nosacījums lēmumu par piemērotas alternatīvas esamību atstāj paša licences īpašnieka un pakārtoto lietotāju ziņā. Tādējādi, kā to pareizi norādījusi Vispārējā tiesa, šāds nosacījums liecina par to, ka Komisija nav pabeigusi vērtējumu, kas tai bija jāizdara saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu.

111. Es tāpat piekrītu Vispārējās tiesas veiktajai attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta d) un e) apakšpunkta interpretācijai. Minētā lēmuma 1. panta 3. punkta d) apakšpunktā tostarp ir noteikts pakārtoto lietotāju pienākums sniegt informāciju par alternatīvu pieejamību un pamatot attiecīgo vielu izmantošanas nepieciešamību, savukārt šī lēmuma 1. panta 3. punkta e) apakšpunktā licences īpašniekiem noteikts pienākums ziņot par pakārtoto lietotāju sniegto informāciju un, pamatojoties uz šo informāciju, precizēt atļauto lietošanas veidu aprakstu (skat. šo secinājumu 27. un 28. punktu). Manā ieskatā, šādi nosacījumi pēc būtības ir pielīdzināmi prasībai licences īpašniekam un tā pakārtotajiem lietotājiem sniegt informāciju, kas paredzēta attiecīgo vielu alternatīvu pieejamības izvērtēšanai pēc tam, kad Komisija jau ir licencējusi šos lietošanas veidus. Tādēļ es uzskatu, ka arī šis nosacījums liecina par to, ka Komisijas vērtējums par pieejamu alternatīvu neesamību nav bijis pabeigts.

112. Var piebilst, ka līdzīgi secinājumi izriet arī no attiecīgā lēmuma 3. panta b) punkta, kurā noteikts, ka pēc attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījuma licences īpašnieka pakārtotajiem lietotājiem ir jāpamato, kādēļ ir piemērojami 1. panta 1. un 2. punkta nosacījumi un kādēļ veiktspējas parametri ir nepieciešami plānotajam lietošanas veidam (skat. šo secinājumu 29. punktu). Manā ieskatā, ar šo normu dalībvalsts kompetentajām iestādēm pēc būtības tiek piešķirtas pilnvaras pārbaudīt, vai pakārtotie lietotāji ir pareizi konstatējuši, ka attiecīgo vielu lietošanai nav piemērotu alternatīvu. Arī šis nosacījums liecina par labu tam, ka Komisijas vērtējums par pieejamu alternatīvu neesamību nav bijis pabeigts. Pretēji Komisijas apgalvojumiem *REACH* regulas noteikumi par dalībvalstu lomu šīs regulas piemērošanā un īstenošanā nekādā veidā neliecina par to, ka dalībvalstis var īstenot uzdevumus, kas saskaņā ar *REACH* regulas 60. panta 4. punktu ietilpst Komisijai noteiktajā izvērtēšanas pienākumā.

113. Tādējādi es ierosinu apelācijas sūdzības trešo pamatu noraidīt kā nepamatotu.

D. Ceturtais apelācijas sūdzības pamats (par attiecīgā lēmuma seku atstāšanu spēkā)

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

114. Ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu, kas iesniegts pakārtoti, Komisija, kuru vispārīgi atbalsta *ECHA*, apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkts, kurā Vispārējā tiesa ir nospriedusi, ka attiecīgā lēmuma sekas nav atstājamas spēkā, ir balstīts uz acīmredzamu tiesību kļūdu sprieduma 112. punktā.

115. Pirmkārt, Komisija norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 112. punkts ir balstīts uz nepareizu pieņēmumu, kuru, kā atzīst Komisija, tā ir norādījusi savos Vispārējai tiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos, ka attiecīgā lēmuma atcelšanas rezultātā tiks aizliegta attiecīgo vielu laišana tirgū. Komisijas ieskatā, attiecīgā lēmuma atcelšanas rezultātā tiks atjaunots tiesiskais stāvoklis, kāds pastāvēja pirms lēmuma pieņemšanas, un tas nozīmē, ka, pamatojoties uz *REACH* regulas 56. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajiem pārejas noteikumiem, pieteikuma iesniedzējs un tā pakārtotie lietotāji attiecīgās vielas var laist tirgū un lietot pieteikumā norādītajiem lietošanas veidiem līdz brīdim, kamēr Komisija pieņems jaunu lēmumu par licencēšanas pieteikumu.

116. Otrkārt, Komisija norāda, ka attiecīgā lēmuma atcelšanas tūlītējas sekas būtiski palielina risku cilvēku veselībai un videi, ņemot vērā to, ka šīs vielas var laist tirgū un lietot, neievērojot attiecīgajā lēmumā noteiktos nosacījumus un ierobežojumus. Tāpēc Komisija ir norādījusi, ka arī tādā gadījumā, ja pārējie apelācijas sūdzības pamati tiek noraidīti, Tiesai ir jāatceļ pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkts un jāatstāj spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz brīdim, kad tas tiks aizstāts ar jaunu lēmumu.

117. Zviedrijas Karaliste, ko atbalsta Dānijas Karaliste un Somijas Republika, apgalvo, ka apelācijas sūdzības ceturtais pamats ir nepamatots.

118. Zviedrijas Karaliste kopā ar Somijas Republiku norāda, ka, lai gan attiecīgā lēmuma atcelšanas sekas ir citādas, nekā to paredzējusi Vispārējā tiesa, Komisijas lūguma noraidījums ir pamatots, jo nav izpildīti nosacījumi attiecīgā lēmuma seku atstāšanai spēkā. Šīs dalībvalstis it īpaši uzsver, ka šā lēmuma atcelšana nerada smagas sekas *DCC Maastricht*, jo tas var turpināt attiecīgo vielu laišanu tirgū paredzētajiem lietošanas veidiem līdz brīdim, kamēr Komisija pieņems jaunu lēmumu. Tas tāpat nerada risku cilvēku veselībai un videi, jo ir spēkā Savienības tiesību normas, kas aizsargā darbiniekus no pakļaušanas attiecīgo vielu iedarbībai [29]. Tāpat Komisija nav pierādījusi, ka ar attiecīgo lēmumu atļautie daudzumi ir zemāki nekā licencēšanas pieteikumā norādītie daudzumi.

119. Dānijas Karaliste apgalvo, ka *REACH* regulas 56. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētie pārejas noteikumi zaudē spēku, kad Komisija pieņem lēmumu, un šo spēku nevar atjaunot, ja Komisijas lēmums tiek atcelts, kā, piemēram, konkrētajā lietā, jo tas būtu pretrunā šajā regulā nospraustajam augsta līmeņa cilvēku veselības aizsardzības un vides aizsardzības nodrošināšanas mērķim. Tās ieskatā, šis regulas noteikums paredz izņēmumu no vispārējā aizlieguma laist tirgū un lietot vielas, kas rada ļoti lielas bažas, un tādēļ šis noteikums ir jāinterpretē šauri.

2. Ceturtā apelācijas sūdzības pamata izvērtējums

120. Ar ceturto apelācijas sūdzības pamatu, kas iesniegts pakārtoti, Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, noraidot Komisijas lūgumu atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas. Komisija lūdz tiesu atcelt pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktu un atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas līdz brīdim, kamēr Komisija pieņems jaunu lēmumu par licencēšanas pieteikumu.

121. Jānorāda, ka Tiesai lēmums par šo apelācijas sūdzības pamatu ir jāpieņem tikai tādā gadījumā, ja tā noraidīs pārējos apelācijas sūdzības pamatus un atbalstīs attiecīgā lēmuma atcelšanu, kā es to ierosinu.

122. Sākotnēji vēlos norādīt, ka ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir pamatots. Pie šāda secinājuma esmu nonācis, ņemot vērā turpmāk minētos apsvērumus.

123. Jāpatur prātā, ka Savienības tiesību akta atcelšanas rezultātā šis akts vispārējā kārtībā tiek izslēgts no Savienības tiesību sistēmas no dienas, kad šis akts stājās spēkā, proti, tam ir atpakaļejoša (*ex tunc*) iedarbība [30]. Tajā pašā laikā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kas minēta pārsūdzētā sprieduma 109.–111. punktā, LESD 264. panta otrā daļa atļauj Savienības tiesām mīkstināt atcelšanas atpakaļejošo spēku, nosakot, ka Savienības tiesas, ja tās to uzskata par vajadzīgu, var noteikt, kuras no atceltā tiesību akta sekām ir jāuzskata par galīgi saistošām. Minētā tiesību norma citastarp ir tikusi interpretēta

29 Šīs dalībvalstis šajā sakarā atsaucas uz Padomes Direktīvu 92/85/EEK (1992. gada 19. oktobris) par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV 1992, L 348, 1. lpp.); Padomes Direktīvu 98/24/EK (1998. gada 7. aprīlis) par darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību pret risku, kas saistīts ar ķimikāliju izmantošanu darbā (četrpadsmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV 1998, L 131, 11. lpp.); un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/37/EK (2004. gada 29. aprīlis) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (sestā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV 2004, L 158, 50. lpp.).

30 Skat., piemēram, spriedumus, 1988. gada 26. aprīlis, *Asteris* u.c./Komisija (97/86, 99/86, 193/86 un 215/86, EU:C:1988:199, 30. punkts), un 2008. gada 12. februāris, *CELF* un *ministre de la Culture et de la Communication* (C-199/06, EU:C:2008:79, 61. punkts).

tādējādi, ka tā ļauj tiesiskās drošības apsvērumu dēļ, kā arī nolūkā novērst pasliktināšanos Savienības politikas virzienu īstenošanā, piemēram, sabiedrības veselības aizsardzības vai vides jomā, saglabāt atceltā tiesību akta sekas spēkā līdz brīdim, kamēr Savienības iestāde vai attiecīgā struktūra pieņem atbilstošus pasākumus [31].

124. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 112. punktā norādīja, ka apstrīdētā lēmuma atcelšana ar tūlītēju iedarbību, visticamāk, radīs nopietnas negatīvas sekas *DCC Maastricht*, jo tas vairs nevarēs tirgot attiecīgās vielas. Tomēr Vispārējā tiesa norādīja, ka attiecīgā lēmuma atcelšanas iemesli ir saistīti ar apstrīdētā lēmuma likumību pēc būtības. Tāpat tā norādīja, ka šā lēmuma seku atstāšana spēkā nav atbilstoša *REACH* regulas mērķim nodrošināt augstu cilvēku veselības un vides aizsardzības līmeni. Pamatojoties uz minēto, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā noraidīja lūgumu atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas.

125. Manā ieskatā, Vispārējās tiesas secinājums pārsūdzētā sprieduma 112. punktā izriet no tiesību kļūdas.

126. Jāņem vērā, ka attiecīgā lēmuma atcelšanas rezultātā no jauna ir piemērojami *REACH* regulas 56. panta 1. punkta d) apakšpunktā, skatot to kopsakarā ar regulas 58. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktu, paredzētie pārejas noteikumi, kas noteic, ka pieteikuma iesniedzējs var turpināt attiecīgās vielas laišanu tirgū konkrētiem lietošanas veidiem pēc rieta datuma, kamēr tiek pieņemts lēmums par licencēšanas pieteikumu, ar nosacījumu, ka gadījumā, ja viela ir iekļauta regulas XIV pielikumā ietvertajā sarakstā, pieteikums ir iesniegts līdz pēdējai pieteikuma iesniegšanas termiņa dienai (skat. šo secinājumu 5., 6. un 12. punktu).

127. Konkrētajā lietā *DCC Maastricht*, kas pieteikumu iesniedzis noteiktajā termiņā, varēja izmantot šo pārejas noteikumu sniegtās priekšrocības (skat. šo secinājumu 18., 19. un 23. punktu). Ņemot vērā to, ka attiecīgā lēmuma atcelšanas rezultātā Komisijai ir atkārtoti jāizskata licencēšanas pieteikums, manā ieskatā – *DCC Maastricht* atkal var izmantot šo pārejas noteikumu sniegtās priekšrocības līdz brīdim, kamēr Komisija pieņem jaunu lēmumu par šo pieteikumu. Pretēji Dānijas Karalistes norādītajiem argumentiem nekas no iepriekš minēto tiesību normu tekstā minētā neliecina par to, ka šīs normas nav piemērojamas gadījumā, ja lēmums par licences piešķiršanu ir atcelts.

128. Tādējādi es uzskatu, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 112. punktā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neņemot vērā *REACH* regulas 56. panta 1. punkta d) apakšpunktā un 58. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) punktā noteiktos pārejas noteikumus.

129. Turklāt ir taisnība, ka saskaņā ar pārsūdzētā sprieduma 111. punktā minēto pastāvīgo judikatūru Tiesa ir nospriedusi, ka, ņemot vērā iemeslus, kas attiecas uz tiesisko drošību, atcelta Savienības tiesību akta sekas var atstāt spēkā, it īpaši, ja apstrīdētā tiesību akta likumība ir apstrīdēta nevis tā mērķa vai satura dēļ, bet tā autora kompetences neesamības dēļ vai tāpēc, ka ir noticis būtisku procedūras noteikumu pārkāpums [32]. Tomēr, sīkāk iepazīstoties ar Tiesas judikatūru, var secināt, ka, lai gan šis elements dažās lietās ir uzskatīts par šķērsli tam, lai Tiesa saglabātu spēkā Savienības tiesību

31 Skat., piemēram, spriedumus, 1999. gada 25. februāris, Parlaments/Padome (C-164/97 un C-165/97, EU:C:1999:99, 22.–24. punkts); 2015. gada 16. aprīlis, Parlaments/Padome (C-317/13 un C-679/13, EU:C:2015:223, 72.–74. punkts); un 2018. gada 13. decembris, *Ville de Paris, Ville de Bruxelles* un *Ayuntamiento de Madrid*/Komisija (T-339/16, T-352/16 un T-391/16, EU:T:2018:927, 160. punkts). Detalizētai diskusijai skat., piemēram, Rosenkranz, F., "Temporal Effects of CJEU Judgments", no: Riesenhuber, K. (red.), *European Legal Methodology*, Intersentia, 2017, 561.–590. lpp.

32 Skat., piemēram, spriedumus, 2014. gada 26. novembris, Parlaments un Komisija/Padome (C-103/12 un C-165/12, EU:C:2014:2400, 90. punkts), un 2016. gada 28. jūlijs, Padome/Komisija (C-660/13, EU:C:2016:616, 51. punkts).

akta sekas [33], citās lietās Tiesa ir atstājusi spēkā tāda Savienības tiesību akta sekas, kas atcelts tādu iemeslu dēļ, kuri ir saistīti ar apstrīdētā lēmuma likumību pēc būtības [34]. Tādējādi no pašlaik aktuālās Tiesas pastāvīgās judikatūras var secināt, ka šim elementam nav jāpiepildās katrā konkrētā gadījumā, bet drīzāk tas ir atkarīgs no konkrētās situācijas.

130. Manuprāt, konkrētās lietas apstākļos nevar izslēgt, ka Komisijas lūguma atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas noraidīšana var radīt risku cilvēku veselībai un videi. Pretēji Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes izvirzītajiem argumentiem attiecīgais lēmums paredz nosacījumus un ierobežojumus, kas efektīvi ierobežo attiecīgo vielu lietošanu, papildus šo secinājumu 118. punktā minētajiem Savienības noteikumiem, kas aizsargā darbiniekus no pakļaušanas attiecīgo vielu iedarbībai. Citastarp ir paredzēta speciāla individuālo aizsardzības līdzekļu un darbinieku apmācības programma, kas norādīta attiecīgā lēmuma 1. panta 3. punkta b) apakšpunktā un 10. apsvērumā, kā arī gada tonnāžas ierobežojumi, kas noteikti lēmuma 1. panta 3. punkta c) apakšpunktā un 13. apsvērumā, lai nodrošinātu, ka attiecīgo vielu daudzumi nepārsniedz daudzumus, kuri norādīti licencēšanas pieteikumā. Turklāt tiks atcelti attiecīgā lēmuma 2. pantā paredzētie pārskatīšanas termiņi [35]. Tādējādi ir jāsecina, ka cilvēku veselības un vides aizsardzības nolūkā ir ieteicams atstāt spēkā attiecīgā lēmuma sekas.

131. Tādējādi es ierosinu Tiesai atcelt pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktu un noteikt, ka attiecīgā lēmuma sekas tiek atstātas spēkā tikmēr, kamēr Komisija pieņems jaunu lēmumu par licencēšanas pieteikumu.

VII. Par tiesāšanās izdevumiem

132. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktu Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja apelācijas sūdzība ir nepamatota vai ja tā ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 3. punktu, kas uz 184. panta 1. punkta pamata ir piemērojams apelācijas tiesvedībai, gadījumā, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tomēr Tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, var nolemt, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem. Ņemot vērā to, ka Komisijai spriedums ir labvēlīgs tikai prasījumā, ko tā iesniegusi pakārtoti, būtu saprātīgi, ja Komisija segtu četras piektdaļas no Zviedrijas Karalistes tiesāšanās izdevumiem, savukārt Zviedrijas Karaliste segtu vienu piektdaļu no Komisijas tiesāšanās izdevumiem.

133. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 140. panta 1. punktu, kas uz 184. panta 1. punkta pamata ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis un Savienības iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 4. punktu Tiesa var nolemt, ka persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē un kas piedalās apelācijas tiesvedībā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pati. Attiecīgi Dānijas Karaliste, Somijas Republika, Parlaments un *ECHA* savus tiesāšanās izdevumus sedz paši.

33 Skat., piemēram, spriedumus, 2015. gada 1. decembris, Parlaments un Komisija/Padome (C-124/13 un C-125/13, EU:C:2015:790, 89. punkts), un 2016. gada 7. septembris, Vācija/Parlaments un Padome (C-113/14, EU:C:2016:635, 84. punkts).

34 Skat., piemēram, spriedumus, 2006. gada 7. septembris, Spānija/Padome (C-310/04, EU:C:2006:521, 138.–141. punkts, skatot tos kopsakarā ar 135.–137. punktu), un 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 373.–376. punkts, skatot tos kopsakarā ar 333.–372. punktu).

35 Šajā saistībā skat. Tiesas priekšsēdētāja vietnieces 2019. gada 21. novembra rīkojumu, Komisija/Zviedrija (C-389/19 P-R, nav publicēts, EU:C:2019:1007, 77.–80. punkts).

VIII. Secinājumi

134. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai:

– atcelt 2019. gada 7. marta sprieduma lietā Zviedrija/Komisija (T-837/16, EU:T:2019:144) rezolutīvās daļas 2. punktu;

– pārējā daļā apelācijas sūdzību noraidīt;

– piespriest Eiropas Komisijai segt četras piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu un četras piektdaļas Zviedrijas Karalistes tiesāšanās izdevumu;

– piespriest Zviedrijas Karalistei segt vienu piektdaļu savu tiesāšanās izdevumu un vienu piektdaļu Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumu; un

– piespriest Dānijas Karalistei, Somijas Republikai, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ķimikāliju aģentūrai segt pašiem savus tiesāšanās izdevumus.